

ŚLĄSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
W CZĘSTOCHOWIE, ISO 9001:2000

42-200 Częstochowa, ul. Ks. Kard. S. Wyszyńskiego 70/126

☎ 34 377 01 00, 34 377 01 01; fax 34 362 04 89

e-mail: sodr@odr.net.pl, www.czwa.odr.net.pl

Oddział w Bielsku-Białej

43-300 Bielsko-Biała, ul. Gen. M. Boruty Spiechowicza 24

☎ 33 814 45 41, 33 827 34 40; fax 33 814 45 27

e-mail: Bielsko@odr.net.pl

Oddział w Mikołowie

43-190 Mikołów; ul. Gliwicka 85

☎ 32 325 01 40, 32 325 01 50; fax 32 325 01 44

e-mail: Mikolow@odr.net.pl

Działy:

Ekonomiki, Częstochowa

☎ 34 377 01 10

Metodyki, Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

Częstochowa

☎ 34 377 01 14

Przedsiębiorczości, Wiejskiego Gospodarstwa

Domowego i Agroturystyki, Częstochowa

☎ 34 377 01 09

Systemów Produkcji Rolnej, Standardów

Jakościowych i Doświadczalnictwa, Mikołów

☎ 32 325 01 56

Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego

w Będzinie

42-500 Będzin, ul. Małachowskiego 22, ☎ 32 267 74 35

e-mail: PZDR.Bedzin@odr.net.pl

w Bielsku-Białej

43-300 Bielsko-Biała, ul. Gen. M. Boruty Spiechowicza 24

☎ 33 814 93 48, e-mail: PZDR.Bielsko@odr.net.pl

w Bieruniu - Lędzinach

43-155 Bieruń ul. Turystyczna 1

☎ 32 326 70 95, e-mail: PZDR.Bierun@odr.net.pl

Cieszynie

43-400 Cieszyn, ul. Kraszewskiego 13, ☎ 33 852 08 94

e-mail: PZDR.Cieszyn@odr.net.pl

w Częstochowie

42-200 Częstochowa, ul. Radomska 2, ☎ 34 362 72 54

e-mail: PZDR.Czestochowa@odr.net.pl

w Gliwicach

44-100 Gliwice, ul. Zygmunta Starego 17, ☎ 32 231 08 24

e-mail: PZDR.Gliwice@odr.net.pl

w Kłobucku

42-100 Kłobuck, ul. Okólna 3, ☎ 34 310 01 00

e-mail: PZDR.Klobuck@odr.net.pl

w Lublińcu

42-700 Lubliniec, Pl. Konrada Mańki 10, ☎ 34 351 30 20

e-mail: PZDR.Lubliniec@odr.net.pl

w Mikołowie

43-190 Mikołów, ul. Gliwicka 85, ☎ 32 325 01 51

e-mail: PZDR.Mikolow@odr.net.pl

w Myszkowie

42-300 Myszków, ul. Pułaskiego 6, ☎ 34 313 71 60-2

e-mail: PZDR.Myszkow@odr.net.pl

w Pszczynie

43-200 Pszczyna, ul. Kopernika 14, ☎ 32 210 33 28

e-mail: PZDR.Pszczyna@odr.net.pl

w Raciborzu

47-400 Racibórz, ul. Ludwika 4, ☎ 32 415 26 10

e-mail: PZDR.Raciborz@odr.net.pl

w Rybniku

44-200 Rybnik, ul. J. F. Białych 7, ☎ 32 423 77 71

e-mail: PZDR.Rybnik@odr.net.pl

w Tarnowskich Górach z siedz. w Nakle Śląskim

42-620 Nakło Śląskie, ul. G. Morcinka 9 a, ☎ 32 285 18 47

e-mail: PZDR.Tarnowskiegory@odr.net.pl

w Wodzisławiu

44-300 Wodzisław, ul. Kubsza 28 c, ☎ 32 455 17 06

e-mail: PZDR.Wodzislaw@odr.net.pl

w Zawierciu

42-400 Zawiercie, ul. Obrońców Poczty Gdańskiej 95

☎ 32 672 87 43, 671 68 26

e-mail: PZDR.Zawiercie@odr.net.pl

w Żywcu

34-300 Żywiec, ul. Batorego 16 (budynek KRUS), ☎ 515 275 903...7

e-mail: PZDR.Zywiec@odr.net.pl

W NUMERZE

Str.

Z ŻYCIA ŚODR

VII Powiatowy Turniej KGW w Rybniku.....	2
Konferencja drobiarska w Mikołowie.....	3

SPECJALIŚCI RADZĄ

Uprawa gleby przed siewem zbóż jarych wiosną.....	5
Lista zalecanych odmian ziemniaka do uprawy w woj. śląskim na rok 2012.....	6
Motyłkowate drobnonasienne źródłem wartościowej paszy i ważnym elementem zmianowania.....	8
Nowa lista odmian zalecanych do uprawy na terenie woj. śląskiego na rok 2012.....	10
Nauka – praktyce „Innowacyjne technologie dla polskiego ogrodnictwa”.....	12
Zmiany rejestrowe dotyczące odmian ziemniaka w 2012 roku	14
Perspektywy chowu kóz na Śląsku (cd.)	15
Preparaty mlekozastępcze kupowane w sposób przemysłowy, a nie przypadkowy.....	16

ŚRODOWISKO W KTÓRYM ŻYJEMY

Nowa ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach...	18
--	----

HARMONOGRAM

NOTOWANIA.....	19
25	

SYGNAŁY

Produkty pszczele w apiterapii - propolis.....	28
Dopłaty w ramach pomocy de minimis w rolnictwie.....	29
XVIII edycja Ogólnopolskiego Konkursu Rolnik - Farmer Roku	30
Nowe gatunki krzewów owocowych alternatywą dla gospodarstw sadowniczych w uprawie towarowej.....	31
Komunikat w sprawie płatności ARIMR w 2012 r.....	32
Przetwórstwo produktów roślinnych w gospodarstwie rolnym, a obowiązujące wymagania.....	34
V karnawał furmański Złotna 2012.....	36

KWITNĄCE BALKONY I TARASY

Rośliny na balkony i tarasy.....	37
----------------------------------	----

KĄCIK GOSPODYNI

Smaczne i zdrowe, bo z czosnkiem.....	39
Kielki – smaczne dobrodziejstwo natury.....	41
Wiosenne rozmnażanie bylin.....	44

Przyjmujemy do druku

**REKLAMY, OGŁOSZENIA, ARTYKUŁY
SPONSOROWANE - zgodnie z cennikiem.**

**Drobne ogłoszenia rolników zamieszczamy
bezpłatnie.**

**PRENUMERATĘ można zamówić
bezpośrednio redakcji lub u doradców.**

*Redakcja nie odpowiada za treść reklam, ogłoszeń
i artykułów sponsorowanych. Redakcja zastrzega
sobie prawo do dokonywania skrótów i przetwarzania
materiałów prasowych.*

ADRES WYDAWCY I REDAKCJI

ŚLĄSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO

ODDZIAŁ W MIKOŁOWIE

ul. Gliwicka 85, 43-190 Mikołów, skr. poczt. 85

☎ 32 325 01 41, 32 325 01 57

e-mail: M.Hankiewicz@odr.net.pl; B.Pieter@odr.net.pl

REDAKCJA

Maurycy Hankiewicz – redaktor naczelny, Barbara Gąsiorowska

Skład komputerowy: Bernadeta Pieter, Karina Kwaśniewska

Fot. na okładce – K.Kwaśniewska

ŚODR, nr 4/2012

NOWE GATUNKI KRZEWÓW OWOCOWYCH ALTERNATYWĄ DLA GOSPODARSTW SADOWNICZYCH W UPRAWIE TOWAROWEJ

ROKITNIK

(*Hippophae rhamnoides*)

W uprawie towarowej rokitnik używa coraz większe zainteresowanie. Spowodowane jest to jego stabilnym plonowaniem oraz możliwością uprawy na glebach słabych, które nie są wykorzystywane w uprawach rolniczych. Ponadto zawartość wielu substancji i składników prozdrowotnych w liściach i owocach - znajduje zastosowanie w przemyśle farmaceutycznym, spożywczym i kosmetycznym. Jako roślinę ozdobną wykorzystuje się rokitnik do nasadzeń na terenach zielonych.

Rokitnik pospolity (*Hippophae rhamnoides*) należy do rodziny oliwnikowatych. W naturalnych warunkach występuje w chłodniejszych rejonach Europy, wzdłuż wybrzeży Bałtyku, w Polsce prawnie chroniony. Na skalę towarową uprawiany jest w Rosji, Chinach, Niemczech, Finlandii, Estonii.

W Polsce, w nasadzeniach towarowych, uprawiany jest głównie na Suwalszczyźnie.

Charakterystyka rośliny i uprawa

Rokitnik to ciernisty krzew, który dorasta do 5-8 m, płytkokorzeniący (od 0,5 do 1 m), z licznymi odrostami korzeniowymi. Jest rośliną światłolubną, nie toleruje zacienienia, bardzo odporną na mrozy. Korzenie rokitnika żyją w symbiozie z promieniowcami, dzięki czemu krzewy mogą rosnąć na bardzo ubogich glebach, znoszą lekkie zasolenie, ale nie są odporne na suszę (poziom wód gruntowych 0,5-1 m). Roślina jest dwupienna - tworzy osobniki męskie oraz żeńskie, zapylane przez wiatr. Rozpoznanie płci możliwe jest po 3-4 latach od posadzenia, kiedy formują się pąki generatyw-

ne. Pąki męskie występują w formie drobnych szyszek, pąki żeńskie mają kształt serca i są dużo mniejsze od męskich. Zdarzają się rośliny z kwiatami męskimi i żeńskimi na wspólnych pędach. Owoce barwy od jasnożółtej do ciemnoczerwonej są kuliste, owalne, cylindryczne lub jajowate (w środku znajduje się jedno nasiono). Owoce są delikatne i podczas zbioru mogą ulegać uszkodzeniu. Średni plon wynosi około 10 t/ha.

Przed założeniem plantacji należy usunąć chwasty trwałe i wzbogacić glebę w fosfor i potas oraz doprowadzić odczyn gleby do lekko kwaśnego lub obojętnego. Są też odmiany wyselekcjonowane, które mogą rosnąć na glebach rekultywowanych. Krzewy sadzimy w drugiej połowie października lub wczesną wiosną w rozstawie 4 m x 2 m (lub przy sadzeniu krzewów niskopiennych o nierozłożystej koronie w rozstawie 4 m x 1,5 lub 1,0 m). W nasadzeniach towarowych osobniki męskie stanowią 7-8%, sadzimy je w pierwszym rzędzie, a następnie w co trzecim rzędzie 4-5 roślin. Rośliny należy posadzić pionowo z zagłębieniem szyjki korzeniowej na 7-15 cm, w zależności od typu gleby. Rokitnik źle znosi przesadzanie, nie lubi również mocnego cięcia, jedynie sanitarne. Glebę należy kilkakrotnie spulchnić w rzędach na głębokość 5 cm i między rzędami do 15 cm, nawadniać w okresie suszy i chronić przed szkodnikami i chorobami.

Zbiór

W Rosji i Chinach owoce rokitnika pozyskuje się głównie z natury, są drobniejsze od owoców wyselekcjonowanych, szlachetnych odmian. W Danii, Niemczech, również północnej Polsce i krajach byłego Związku Radzieckiego, plantacje rokitnika zakłada się przede wszystkim na potrzeby przemysłu farmaceutycznego i kosmetycznego.

Zbiór, najczęściej ręczny, jest trudny ze względu na kłujące pędy oraz owoce mocno przytwierdzone do gałązek, które w czasie zrywania często są zgniatane. Na Syberii owoce zbierane są dopiero po nastaniu mrozów, wtedy łatwo dają się zdejmować z pędów. W Polsce nie jest to możliwe, gdyż dojrzewanie następuje w połowie sierpnia do października, a do zimy owoce psują się na krzewach. Dlatego owocujące gałązki ścina się i zamraża w całości, a następnie otrząsa zmrożone owoce. Jednakże w tym systemie zbiór dokonywany jest co dwa lata, gdyż wraz pędami owocującymi ścinane są przyrosty, na których formują się pąki kwiatowe. Z jednego krzewu można otrzymać od 5 do 20 kg owoców, zależnie od odmiany i wieku rośliny.

Choroby i szkodniki

Roślina jest uważana jako mało podatna na choroby i szkodniki, jednakże w naszych warunkach można spodziewać się pojawienia nasionicy rokitnikowej, mszycy zielonej, rzadziej zwójek. Zdarzają się również choroby grzybowe. Najgroźniejsze to fuzarioza i wercilioza, powodujące zasychanie roślin. Zagrożeniem jest też zgorzel pnia, parch rokitnikowy, czarny rak, nekroza pędów. W razie konieczności należy zastosować ochronę chemiczną.

Odmiany

W Polsce nie zostały zarejestrowane odmiany rokitnika. Do uprawy najczęściej poleca się odmiany towarowe, zarejestrowane na Białorusi. Rekomendowane są: 'Botaniceskaja', 'Nivelena', 'Podarok Sadu', 'Trofimowskaja', 'Plamiennaja', 'Augustinka'.

Wykorzystanie

Owoce rokitnika zawierają nasycone i nienasycone kwasy tłuszczowe, duże ilości witaminy C, karotenoidy i antocyjany, witaminy A i E. Związki

te pomagają zapobiegać chorobom nowotworowym oraz hamują proces starzenia. Jagody nie zawierają enzymu askorbinazy niszczącej witaminę C, dlatego znacznie wolniej ulega ona rozkładowi i zachowuje się podczas przechowywania czy przetwarzania.

Roślina stosowana jest w przemyśle spożywczym, farmaceutycznym i kosmetycznym. Olej pozyskiwany z miąższu (8 do 12%) oraz nasion (zawierają do 12,5%) stymuluje procesy regeneracji, pomaga wzmacniać wzrok. Stosowany jest w chorobach serca, owrzodzeniach, przy radioter-

pii, odmrożeńiach, oparzeniach, odleżynach, zapaleniach skóry (maści), wzmacnia system odpornościowy, hamuje proces starzenia się skóry (balsamy, kremy przeciwzmarszczkowe), w kosmetyce (szampony i pomadki do ust).

Na Litwie dostępne są nektary z rokitnika, a w Polsce spotykane są jogurty z dodatkiem tych owoców. Ponadto w sklepach ze zdrową żywnością można kupić olej z rokitnika, rokitnik jest też jednym ze składników herbatek ziołowych. Zbytu należy więc

szukać w firmach skupujących zioła, firmach przetwórczych polskich i zagranicznych.

Literatura:

- „Nowe kierunki warzyw. Nowe technologie dla produkcji towarowej krzewów owocowych” - materiały z konferencji, CDR Oddział w Radomiu.
- Wikipedia.org.pl , swiatkwiatow.pl
- „Mała księga ziół”. Anna Mazerant-Leszkowska.
-

Kamila Szlenkier
ŚODR w Częstochowie